

BINNENGEKOMEN
TEAM DOCUMENTSERVICES
D.D. 07-03-2023
No. 2023-01169 (RAAD)
No. 2023-01168 (WZG)

Aan: Het College van B&W der Gemeente Maastricht
t.a.v. Anita Bastiaans, wethouder Wmo
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht.

Datum:
6 maart 2023

Briefnummer:
ASD-230306-1

Behandeld door:

Telefoonnummer:

Betreft: advies nr. 32

Geacht College,

Bijgaande gelieve u ons definitieve advies nr. 32 over uw Regionaal Beleidsplan Wmo 2023 – 2026 aan te treffen.

Wij vertrouwen erop dat u dit advies conform Artikel 4 van onze regeling zult doorsturen naar de leden van uw gemeenteraad.

Met vriendelijke groet,


voorzitter


waarnemend secretaris

Aan: Het College van B&W der Gemeente Maastricht
t.a.v. Anita Bastiaans, wethouder Wmo
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht.

Datum: 1 maart 2023 Briefnummer: ASD-230301-1 Behandeld door: [REDACTED] Telefoonnummer: [REDACTED]

Onderwerp: Advies nr. 32 Regionaal Beleidsplan Wmo 2023 – 2026

Geacht College, geachte wethouder Bastiaans,

In navolging van ons tussentijds advies van 7 november 2022 ontvangt u hierbij ons definitieve advies ten aanzien van het concept Regionaal Beleidsplan Wmo 2023-2026. De finale tekst is op 1 maart 2023 geaccordeerd door de reguliere vergadering van de iASD Maastricht. Graag brengen wij in dit definitieve advies het volgende onder uw aandacht.

De voorgeschiedenis

Uw ambtenaren zijn in de eerste helft van 2022 begonnen met schrijven aan hun conceptbeleidsplan. Wij werden op 28 juli 2022 door verantwoordelijk wethouder Bastiaans schriftelijk uitgenodigd voor een gezamenlijke bijeenkomst op 28 september 2022 te Margraten met onze collega-adviesraden in het Heuvelland Op die datum zouden ambtenaren het conceptbeleidsplan en het verdere besluitvormingsproces nader toelichten.

Wij ontvingen op 28 september 2022 (de dag van de presentatie) de door de colleges van Maastricht-Heuvelland op 27 september 2022 vastgestelde inspraakversie van het Regionaal Beleidsplan Wmo 2023-2026 en het verzoek vóór 10 november 2022 advies uit te brengen over voornoemd beleidsplan. Tijdens de presentatie hebben de deelnemers diverse informatieve vragen gesteld en opmerkingen gemaakt. Na deze presentatie hebben de Samenwerkende Adviescommissies Maastricht-Heuvelland op 18 oktober 2022 nader overleg gepleegd over uw conceptbeleidsplan en onze invulling van uw adviesverzoek.

Tussenadvies

Uitgebreid hebben wij met onze collega's in Maastricht-Heuvelland op voornoemde datum van 18 oktober 2022 stilgestaan bij de voorliggende inspraakversie, c.q. concept van het Regionaal Beleidsplan Wmo 2023-2026. Uiteindelijk hebben de Samenwerkende Adviesraden Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland (ASD M-H) ervoor gekozen om een tussentijds advies uit te brengen, hetgeen op 7 november 2022 aan de colleges van B&W en de verantwoordelijke wethouder werd gestuurd.

Naar aanleiding van de suggesties die de ASD M-H hebben gedaan, heeft op 29 november 2022 een dialoogsessie plaatsgevonden waaraan de voorzitters van de ASD M-H en de beleidsmedewerkers Wmo van de betreffende gemeenten hebben deelgenomen.

Afspraken

Die dialoogsessie leverde de volgende opbrengst op:

1. De ASD M-H leveren zo spoedig mogelijk nieuwe input/bouwstenen aan ter verrijking van de voorliggende 'inspraakversie' van het Regionaal Beleidsplan Wmo 2023-2026.
2. Na aanpassing van het plan wordt de nieuwe versie voorgelegd aan de verschillende colleges van B&W.
3. Na accordering door de colleges zullen de ASD M-H een definitief advies uitbrengen.

Voortgang

Op 9 december 2022 hebben de ASD M-H aanvullende informatie verstrekt, vervat in een werkdocument met als onderliggende titel 'Input Regionaal Beleidsplan Maatschappelijke ondersteuning 2023 – 2026'. Vervolgens hebben de beleidsmedewerkers Wmo van de Maastricht-Heuvelland gemeenten een wat hen betreft finale versie van het concept Regionaal Beleidsplan Wmo 2023-2026 tot stand gebracht. Deze versie is op 30 januari informeel ter kennisname aan de ASD-leden Maastricht-Heuvelland voorgelegd. Tijdens deze sessie hebben de aanwezige leden van de ASD M-H aangegeven dat in deze aangepaste versie in hun ogen de stem van de inwoners onvoldoende tot uitdrukking is gebracht. Daarnaast hebben wij op 30 januari opgemerkt dat onze input van 9 december 2022 zeker niet de status van een advies heeft en als zodanig niet door bestuurders gebruikt dient te worden.

Daaropvolgend is het finale concept op 14 februari 2023 aan de verschillende colleges van B&W in Maastricht-Heuvelland ter accordering voorgelegd. Voor zover ons bekend zijn de verschillende colleges akkoord gegaan met het door de beleidsmedewerkers gepresenteerde concept Regionaal Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2023-2026.

Die door u akkoord bevonden versie, vergezeld van een hernieuwde adviesaanvraag, hebben wij tot dusverre niet ontvangen, mogelijk in verband met het carnaval. Wel hebben wij op 16 februari 2023 uw inhoudelijke reactie op ons tussentijds advies ontvangen, ondertekend door burgemeester en gemeentesecretaris en vergezeld van een overzicht van de door uw ambtenaren aangebrachte wijzigingen.

Om geen tijd te verliezen hebben wij besloten cf. ons tussentijds advies van 7 november 2022, een hernieuwde adviesaanvraag van uw kant niet af te wachten. Uitgaande van de versie van het conceptbeleidsplan van 30 januari 2023, het overzicht van aangebrachte wijzigingen en uw inhoudelijke reactie van 14 februari 2023 (verzonden 16 februari 2023) op ons tussentijdse advies zijn wij gekomen tot onderhavig definitieve advies over uw concept Regionaal Beleidsplan Wmo 2023 - 2026. Hiermee komen wij de afspraken na die wij 29 november 2022 in de dialoogsessie met de ambtenaren hebben gemaakt.

Onze beoordeling

Wij zijn van mening dat vooraf aan het schrijfproces van uw ambtenaren met ons een gezamenlijke evaluatie van de Wmo-resultaten uit de Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland 2022 had moeten plaatsvinden. Daarbij had u ook de gelegenheid gehad uw zorgen over de huidige maatschappelijke ontwikkelingen (dubbele vergrijzing, personeelstekorten), uw gedachten daarover én uw financiële zorgen met ons te delen. Zo hadden we kunnen komen tot een gezamenlijk geaccepteerde verklarende analyse.

Vanuit het perspectief van onze inwoners moeten wij vaststellen, dat het thans voorliggende (concept) Regionaal Beleidsplan Wmo 2023 - 2026 onvoldoende rekening houdt met de kernopdracht zoals verwoord in de Wmo2015. Uw onderliggende denkwijze is in onze ogen te zeer gebaseerd op een overheersende managementbenadering en vormt volgens ons een serieus risico voor de benaderingswijze van onze inwoners. In dit plan wordt de kloof tussen de systeemwereld van bestuurders en beleidsmedewerkers en de leefwereld van onze inwoners pijnlijk duidelijk. Des te meer terwijl u in de Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland 2022 aangeeft dat u serieus werk wil maken van het overbruggen van deze kloof.

Daarnaast zij vermeld dat ook de VNG Visitatiecommissie Maastricht in haar rapportage in 2021 aangeeft dat het in de ogen van de Visitatiecommissie van belang is de discussie in het sociaal domein niet alleen tussen college en raad te voeren, maar een maatschappelijke discussie te voeren over deze onderwerpen met de burgers: van ouders tot ouderen en van professionals tot vrijwilligers. Daar dient onzes inziens het gesprek te beginnen en niet als het conceptbeleidsplan al is geschreven. Wij zien dat als een gemiste kans, ook om met onze inwoners daadwerkelijk in gesprek te gaan bijvoorbeeld over hetgeen positieve gezondheid voor hen zou kunnen betekenen.

Wij begrijpen dat u het aantal maatwerkvoorzieningen in Maastricht graag wilt verminderen, omdat dit in Maastricht percentueel gezien ruimer blijkt dan het gemiddelde voor vergelijkbare steden. U beroept zich daarbij op de rapportages van zowel KPMG als de VNG Visitatiecommissie Maastricht. Echter, als mogelijke oorzaak wijzen beide organisaties daarbij op de lage sociaaleconomische status van Maastricht. Ook begrijpen wij dat het sinds 2019 wettelijk gangbare abonnementstarief bij maatwerkvoorzieningen en de compensatie die u daarvoor krijgt van het rijk, voor Maastricht (en andere gemeenten) lang niet kostendekkend is.

In plaats daarvan stelt u in uw beleidsplan de in onze ogen onvoldoende onderbouwde denkwijze dat uitbreiding van het basisaanbod in het voorliggend veld van Wmo-voorzieningen moet leiden tot het 'beoogde resultaat van minder maatwerkvoorzieningen, omdat mensen die minder nodig hebben'. Wij zien dat als louter wensdenken. Welke basisvoorzieningen u bedoelt, en/of welke kwaliteit deze dienen te hebben en welke financiële gevolgen dat heeft voor onze inwoners, wordt volgens u pas duidelijk in uw Uitvoeringsplan. Dan pas gaat u de behoeften van mensen vaststellen. In onze ogen een risicovolle benaderingswijze. Daarom heeft de iASD Maastricht grote moeite, qua proces en qua inhoud, met het Regionaal Beleidsplan Wmo 2023-2026, zoals het er nu ligt.

In uw inhoudelijke reactie op ons tussentijdse advies nr. 31 toont u zich tot onze verbazing verheugd over onze bereidheid *'vroegtijdig mee te denken over het op te stellen Uitvoeringsplan. Inmiddels hebben we met elkaar afgesproken om op korte termijn met elkaar van gedachten te wisselen over het gewenste participatieproces.'* Terwijl wij in ons tussentijds advies met geen woord reppen over een dergelijke bereidheid!

Pas op 9 februari 2023 ontvingen we van een beleidsmedewerker van Gulpen-Wittem per mail het verzoek om deel te nemen aan de procesaanpak in voorbereiding van het Uitvoeringsplan Wmo 2023 - 2026. Een verzoek waar we graag op ingaan. Neemt niet weg dat we een dilemma signaleren. Op basis van de adviezen die wij in dit schrijven aan het college verstrekken, lijkt het ons volgendelij van belang om helderheid te krijgen ten aanzien van de gewenste missie, visie en de daarbij wenselijke leidende principes. Zij vormen de basis van het te bouwen Wmo-huis. Zonder een stevig, breed gedragen fundament zullen in de uitvoering bij herhaling inhoudelijke discussies ontstaan, omdat ons referentiekader onvoldoende is afgestemd. Dus ja, graag aan de slag met het Uitvoeringsplan maar zonder bovenstaand afbreukrisico.

Onze definitieve advisering

- ❖ Wij adviseren u om in lijn met het advies van de VNG Visitatiecommissie Maastricht uw missie, visie en leidende principes in voorliggend plan opnieuw ter discussie te stellen;
- ❖ Wij adviseren u daarbij alsnog de Wmo-resultaten van de Toekomstagenda met ons te evalueren, daarbij de huidige sociaal maatschappelijke ontwikkelingen (o.a. dubbele vergrijzing en personeelstekorten) en uw zorgen over de betaalbaarheid van de Wmo te betrekken.
- ❖ Wij adviseren u in uw regionaal beleidsplan Wmo 2023 - 2026 te formuleren met welke kwaliteit van basisvoorzieningen u van plan bent ervoor te zorgen dat inwoners in de toekomst minder maatwerkvoorzieningen nodig zullen hebben.
- ❖ Wij adviseren u in uw regionaal beleidsplan Wmo 2023 – 2026 op te nemen, op welke manier u rekening wenst te houden met de financiële draagkracht van onze inwoners en op welke manier u opeenstapeling van eigen bijdragen voor basis- en maatwerkvoorzieningen wenst tegen te gaan;
- ❖ Wij adviseren u in uw regionaal beleidsplan Wmo 2023 – 2026 het regionale karakter tot uiting te laten komen door op de betreffende plekken in het concept niet slechts te spreken over gemeenten en wijk of wijken, maar ook over gemeenten, dorpskern(en) en wijk(en).

Tot slot

In zijn reflectie van 17 oktober 2022 benoemt de Nationale Ombudsman de onrealistische inschatting van het doe vermogen van burgers¹. Ook de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) wijst in haar rapport *Weten is nog geen doen. Een realistisch perspectief op redzaamheid*² erop, dat het beroep op de eigen kracht van bewoners deels overschat wordt, en dat met name een (gelijkwaardig) samenspel tussen overheid, professionals en burgerverbanden met inzet op collectief niveau cruciaal is.

Vanuit de iASD Maastricht, maar ook vanuit de ASD M-H, zijn we ten alle tijden bereid om onze ervaringskennis te delen in dialoog met de gemeenten om tot een alsnog breder gedragen Regionaal Beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2023-2026 te komen.

In afwachting van uw schriftelijk antwoord en verwijzend naar Artikel 4 van onze vigerende regeling verblijven wij,

Met vriendelijke groet,
namens de integrale Adviesraad Sociaal Domein Maastricht

██████████
voorzitter

██████████
waarnemend secretaris

¹ Sociale minima in de knel: <https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/rapporten/2022167>

² Weten is nog geen doen. Een realistisch perspectief op redzaamheid.

<https://www.wrr.nl/publicaties/rapporten/2017/04/24/weten-is-nog-geen-doen>